

PŘIJATÉ TEXTY

P8_TA(2017)0199

Provádění směrnice o odpadech z těžebního průmyslu

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 27. dubna 2017 o provádění směrnice o odpadech z těžebního průmyslu (2006/21/ES) (2015/2117(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/21/ES ze dne 15. března 2006 o nakládání s odpady z těžebního průmyslu a o změně směrnice 2004/35/ES¹ (dále jen „směrnice“),
- s ohledem na rozhodnutí Komise 2009/335/ES ze dne 20. dubna 2009 o technických pokynech pro finanční záruku²,
- s ohledem na rozhodnutí Komise 2009/337/ES ze dne 20. dubna 2009, kterým se určují kritéria pro klasifikaci zařízení pro nakládání s odpady v souladu s přílohou III směrnice 2006/21/ES³,
- s ohledem na rozhodnutí Komise 2009/360/ES ze dne 30. dubna 2009, kterým se doplňují technické požadavky pro popis vlastností odpadu⁴,
- s ohledem na rozhodnutí Komise 2009/358/ES ze dne 29. dubna 2009 o harmonizaci, pravidelném předávání informací a dotazníku podle čl. 22 odst. 1 písm. a) a článku 18 směrnice 2006/21/ES⁵,
- s ohledem na rozhodnutí Komise 2009/359/ES ze dne 30. dubna 2009, kterým se doplňuje definice inertního odpadu v rámci provádění čl. 22 odst. 1 písm. f) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/21/ES o nakládání s odpady z těžebního průmyslu⁶,
- s ohledem na zprávu Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o provádění směrnice 2006/21/ES (COM(2016)0553),
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES ze dne 21. dubna 2004 o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na

¹ Úř. věst. L 102, 11.4.2006, s. 15.

² Úř. věst. L 101, 21.4.2009, s. 25.

³ Úř. věst. L 102, 22.4.2009, s. 7.

⁴ Úř. věst. L 110, 1.5.2009, s. 48.

⁵ Úř. věst. L 110, 1.5.2009, s. 39.

⁶ Úř. věst. L 110, 1.5.2009, s. 46.

- životním prostředí¹,
- s ohledem na studii věnovanou posouzení provádění „směrnice o odpadech z těžebního průmyslu“ v Evropě z ledna 2017, kterou vypracovala výzkumná služba Evropského parlamentu, včetně přílohy 1 s názvem „Průzkum alternativ k technologiím, s nimiž se pojí vysoké riziko pro životní prostředí a zdraví související s nevhodným nakládáním s odpady z těžebního průmyslu: výzvy, rizika a příležitosti v těžebním průmyslu vznikající v souvislosti s koncepcí oběhového hospodářství“²,
 - s ohledem na usnesení Evropského parlamentu ze dne 5. května 2010 o všeobecném zákazu těžebních technologií používajících kyanid v Evropské unii³,
 - s ohledem na usnesení Evropského parlamentu ze dne 8. října 2015 o poučení z nehody odkalovací nádrže v Maďarsku pět let po katastrofě⁴,
 - s ohledem na sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů nazvané „Uzavření cyklu – akční plán EU pro oběhové hospodářství“ (COM(2015)0614),
 - s ohledem na studii proveditelnosti koncepce celounijního nástroje pro sdílení rizika průmyslových havárií, kterou zadala Evropská komise⁵,
 - s ohledem na článek 52 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (A8-0071/2017),
- A. vzhledem k tomu, že po dvou závažných haváriích, při nichž došlo k úniku nebezpečného těžebního odpadu, byla přijata směrnice o nakládání s odpady z těžebního průmyslu s cílem předcházet veškerým nepříznivým účinkům na životní prostředí a rizikům pro lidské zdraví způsobeným nakládáním s těžebními odpady a co nejvíce takové vlivy omezit;
- B. vzhledem k tomu, že lhůta pro provedení směrnice členskými státy uplynula 1. května 2008 a téměř všechny členské státy se při provádění směrnice do svých vnitrostátních právních předpisů zpozdily;
- C. vzhledem k tomu, že Komise proti 18 členským státům zahájila řízení o nesplnění povinnosti kvůli tomu, že směrnici neprovedly správně a v plném rozsahu; vzhledem k tomu, že na konci listopadu 2016 navíc čtyři řízení stále ještě probíhala;
- D. vzhledem k tomu, že Komise ani celých jedenáct let po přijetí této směrnice nepřijala pokyny pro kontroly podle čl. 22 odst. 1 písm. c) směrnice; vzhledem k tomu, že potřebu jasných pokynů ze strany Komise ještě podtrhuje skutečnost, že neexistuje definice ani podrobné informace o tom, jak by měla kontrola probíhat, a členské státy si požadavky této směrnice vykládají odlišným způsobem;
- E. vzhledem k tomu, že deset členských států uvedlo, že na svém území nemá zařízení kategorie A;

¹ Úř. věst. L 143, 30.4.2004, s. 56.

² Číslo PE: 593.788.

³ Úř. věst. C 81 E, 15.3.2011, s. 74.

⁴ Přijaté texty, P8_TA(2015)0349.

⁵ Studie s cílem zjistit proveditelnost vytvoření fondu na pokrytí odpovědnosti za životní prostředí a ztrát, ke kterým došlo v důsledku průmyslové havárie, závěrečná zpráva, Evropská komise, GR ENV, 17. dubna 2013.

- F. vzhledem k tomu, že nedostatky stávajícího systému podávání zpráv každé tři roky, o nichž svědčí rozdíly mezi informacemi poskytovanými členskými státy a pravděpodobně mylný výklad některých ustanovení směrnice, vedou k tomu, že neuspokojivá kvalita dostupných údajů znemožnila nastínění a posouzení provádění směrnice v praxi;
- G. vzhledem k tomu, že rozhodnutím Komise 2009/335/ES není dotčen článek 14 směrnice, který vyžaduje, aby byla finanční záruka založena na předpokladu, že rekultivaci provádí třetí strana;
- H. vzhledem k tomu, že na úrovni EU neexistuje žádná databáze zařízení pro nakládání s těžebními odpady;
- I. vzhledem k tomu, že odpady vznikající při provozu lomů a v těžebním průmyslu představují značný podíl na celkovém objemu odpadů vyprodukovaných v Evropské unii (v roce 2012 přibližně 30 %), z čehož část tvoří nebezpečný odpad;
- J. vzhledem k tomu, že EU je do velké míry závislá na dovozu surovin ze třetích zemí, přičemž značnému množství přírodních zdrojů hrozí rychlé vyčerpání; vzhledem k tomu, že právní předpisy v oblasti životního prostředí a zdraví jsou v těchto třetích zemích často méně přísné než v EU;
- K. vzhledem k tomu, že sdělení Komise nazvané „Uzavření cyklu – akční plán EU pro oběhové hospodářství“ (COM(2015)0614) nestanoví žádný legislativní přezkum této směrnice;
- L. vzhledem k tomu, že přechod na oběhové hospodářství nabízí značné výhody pro životní prostředí a je klíčem k dlouhodobé konkurenceschopnosti EU;
1. vyjadřuje politování nad tím, že se členské státy (EU 27)¹ při provádění potýkaly s určitými problémy s časem, kvalitou nebo obojím a že zatím nelze ve všech státech očekávat řádné provedení směrnice v praxi vzhledem k tomu, že některá řízení o nesplnění povinnosti stále probíhají;
 2. vyzývá příslušné členské státy a Komisi, aby co nejdříve zajistily správné a úplné provedení a uplatňování směrnice; žádá Komisi, aby členským státům poskytla dostatečné poradenství, a zajistila tak správné a úplné provedení ve vnitrostátních právních předpisech;
 3. zdůrazňuje skutečnost, že neexistence pokynů pro kontroly podle čl. 22 odst. 1 písm. c) směrnice nejenže ztěžuje efektivní a účinné provádění směrnice v praxi, ale má také za následek rozdílné náklady na plnění a prosazování požadavků pro provozovatele a orgány v jednotlivých členských státech;
 4. proto Komisi naléhavě vybízí, aby co nejdříve, v každém případě do konce roku 2017, přijala konkrétní pokyny, včetně definice, pro jednotlivá odvětví ohledně kontrol průmyslu, v němž vzniká těžební odpad;
 5. vyzývá Komisi, aby příslušným orgánům členských států zajistila možnost provádět neplánované kontroly na místě;
 6. zastává názor, že stávající systém podávání zpráv podle čl. 18 odst. 1 není pro daný účel vhodný a je neúčinný, jelikož neumožňuje nastínění ani posouzení všech okolností provádění a zároveň pro členské státy a útvary Komise představuje zbytečnou zátěž, čímž také snižuje efektivitu;

¹ Viz poznámka pod čarou č. 3 ve vysvětlujícím prohlášení ve zprávě A8-0071/2017.

7. v této souvislosti zdůrazňuje nevhodnou koncepci nástroje pro sběr dat (dotazníku¹), která umožňuje nejednoznačný výklad, a vede proto k podávání zpráv o opatřeních přijatých na vnitrostátní úrovni, a nikoli o jejich zavádění do praxe, a to zejména pokud jde o podávání zpráv o zařízeních pro nakládání s těžebními odpady;
8. zdůrazňuje, že některé číselné údaje, které předložily členské státy v souvislosti s počtem zařízení na jejich území, na něž se vztahuje tato směrnice, se nezdají věrohodné, protože v některých případech jsou relativně nízké v porovnání s údaji o celkovém množství odpadu z těžebního průmyslu vyprodukovaného na vnitrostátní úrovni, které pocházejí z jiných informačních zdrojů;
9. vyzývá k prioritnímu přepracování stávajícího mechanismu podávání zpráv (včetně dotazníku), včas před blížícím se termínem pro podání zpráv za třetí vykazované období (2014–2017), aby mohlo být řádně posouzeno provádění směrnice v praxi ve třetím vykazovaném období a v dalších letech; dále žádá Komisi, aby do mechanismu podávání zpráv zahrнула požadavek, že musí být poskytovány veškeré příslušné údaje o vlivu na životní prostředí;
10. navrhuje vylepšit dotazník uvedený v příloze III rozhodnutí Komise 2009/358/ES tím, že bude po členských státech požadovat, aby o zařízeních na odpad z těžby umístěných na jejich území poskytovaly vyčerpávající, aktuální a spolehlivé údaje; domnívá se, že zvolený reformní přístup by měl umožnit zřízení a snadnou aktualizaci evropské databáze zařízení na odpad z těžby, což by pomohlo zajistit celkový přehled o praktickém provádění této směrnice a dotyčnou situaci monitorovat a posuzovat na úrovni EU; konstatuje, že by mohly být zváženy i další přístupy, např. použití vyplněné vzorové vnitrostátní zprávy podle čl. 18 odst. 1 této směrnice jakožto modelu, a že takováto zlepšení by již neměla umožňovat různé výklady ze strany členských států ohledně údajů, které mají poskytovat;
11. vyjadřuje politování nad tím, že Komise zveřejnila jen jednu zprávu o provádění týkající se prvního i druhého vykazovaného období (2008–2011 a 2011–2014) místo toho, aby vydala zprávu každé tři roky, jak je stanoveno v čl. 18 odst. 1 směrnice, tudíž veřejnosti řadu let neposkytovala informace o (absenci) provádění této směrnice, čímž de facto odložila další opatření zajišťující plné uplatňování této směrnice, přičemž je třeba připomenout, že tato směrnice se týká hospodářské činnosti s významnými zdravotními a sociálními dopady a dopady na životní prostředí; vyzývá Komisi, aby striktně dodržovala tříleté intervaly pro podávání zpráv;
12. bere na vědomí, že většina členských států přijala opatření nezbytná k provedení jednotlivých ustanovení směrnice; upozorňuje však na to, že rozdíly ve výkladu jednotlivých členských států svědčí o tom, že je nutné vynaložit další úsilí k zajištění toho, aby všechny členské státy chápaly a uplatňovaly základní koncepce směrnice podobným způsobem, čímž se zajistí rovné podmínky v rámci celé EU;
13. vítá úmysl Komise vydat obecné pokyny ohledně provádění ustanovení směrnice, což by umožnilo zlepšení v oblastech dodržování i prosazování směrnice, včetně celého životního cyklu zařízení pro nakládání s odpady z těžebního průmyslu od vydání povolení až po rekultivaci a monitorování po jeho uzavření; upozorňuje na značné rozdíly ve výkladu a nedorozumění ohledně základních ustanovení této směrnice (například to, zda členské státy mají na svém území zařízení, na něž se vztahuje tato směrnice, či nikoli);

¹ Příloha III rozhodnutí Komise 2009/358/ES.

14. je zejména znepokojen neúplností procesu náležité klasifikace a povolování zařízení kategorie A, jež s sebou nesou vyšší rizika, a upozorňuje, že přibližně 25 % zařízení kategorie A na území EU nemá vnější havarijní plán; vyzývá proto členské státy, aby dokončily potřebnou klasifikaci zařízení na svém území a aby nejpozději do konce roku 2017 přijaly chybějící vnější havarijní plány;
15. vyjadřuje znepokojení nad tím, že podle vnitrostátních zpráv předložených v souladu s čl. 18 odst. 1 uvedené směrnice značný počet členských států EU zřejmě nesprávně určil zařízení spadající do působnosti této směrnice, zejména pak pokud jde o zařízení, která by měla být zařazena do kategorie A;
16. zdůrazňuje, že je důležité získat informace o stavu existujících odkališť¹; vyzývá členské státy, aby zvýšily bezpečnost hrází s cílem chránit lidské zdraví a životní prostředí, zejména pokud jde o zařízení spadající do kategorie A;
17. zdůrazňuje význam zapojení dotčených místních komunit již do fáze plánování projektu v oblasti nakládání s těžebními odpady využívajících nebezpečné látky a význam zajištění transparentnosti a skutečného zapojení občanů v průběhu celého postupu udělování povolení a při aktualizaci uděleného povolení nebo jeho podmínek; v této souvislosti znovu poukazuje na důležitost Aarhuské úmluvy a úmluvy z Espoo; vyzývá Komisi, aby poskytla databázi osvědčených postupů v zájmu lepšího zapojení místních komunit;
18. vyzývá Komisi, aby navrhla účinnější opatření na ochranu životního prostředí a zdraví občanů vzhledem k tomu, že některé členské státy zatím nebyly schopny zabránit znečištění půdy a vody některými provozovateli;
19. bere na vědomí zbytečnou administrativní zátěž pro orgány a provozovatele, pokud jde o nakládání s inertními odpady a neznečištěnou zemínou, a vyzývá Komisi a členské státy k tomu, aby – s přihlédnutím k charakteristikám tohoto odvětví a dopadům na zdraví, bezpečnost a životní prostředí – zabránily zdvojení postupů udělování povolení;
20. naléhavě vybízí Komisi, aby prošetřila, jak se v členských státech provádí článek 14 dané směrnice a rozhodnutí Komise 2009/335/ES a zda jsou vytvořené nástroje finančního zajištění dostatečné a vhodné pro daný účel;
21. upozorňuje na výše zmíněné usnesení Evropského parlamentu ze dne 5. května 2010 o úplném zákazu těžebních technologií používajících kyanid v EU, a to zejména v souvislosti s neadekvátním stavem provádění, pokud jde o udělování povolení pro zařízení kategorie A, a opakovaně Komisi vyzývá k tomu, aby co nejdříve navrhla úplný zákaz používání těžebních technologií používajících kyanid v Evropské unii, zejména s ohledem na dostupnost netoxických alternativ, jako je cyklodextrin¹; požaduje, aby členské státy bezodkladně zajistily nejlepší možné nakládání s kyanidovými odkališti;
22. naléhavě žádá podniky a dotčené příslušné orgány, aby v procesu udělování povolení pro zařízení pro nakládání s těžebními odpady zohlednily dostupné vyspělé technologie, zejména pokud jde o provedení hrází odkališť v souladu s nejpřísnějšími normami v oblasti životního prostředí; vyzývá členské státy, aby shromažďovaly a analyzovaly údaje poskytnuté v rámci postupu udělování povolení, porovnávaly je se skutečným environmentálním dopadem provozu zařízení pro nakládání s odpady z těžebního průmyslu a v případě nutnosti provedly nezbytné změny požadavků pro udělení

¹ Liu et al. (2013) „Selective isolation of gold facilitated by second-sphere coordination with α -cyclodextrin“, Nature Communications.

- povolení;
23. vyzývá Komisi, aby zajistila dostatečné financování výzkumu a inovací v oblasti řízení zařízení pro nakládání s odpady z těžebního průmyslu s cílem zvýšit bezpečnost těchto zařízení;
 24. vyzývá Komisi k tomu, aby využila příležitosti právě probíhajícího přezkumu referenčního dokumentu o nejlepších dostupných technikách (BREF) v souvislosti s koncepcí oběhového hospodářství a při určování osvědčených postupů, které budou zahrnuty do plánů nakládání s odpady z těžebního průmyslu, upřednostnila přísnější normy v oblasti životního prostředí a účinnější využívání zdrojů;
 25. vyzývá Komisi, aby vybízela k opětovnému získávání kritických surovin také z odpadů z těžebního průmyslu, jak je vymezeno v akčním plánu EU pro oběhové hospodářství;
 26. vyjadřuje politování nad tendencí v oblasti těžby v Evropě uchylovat se k méně kvalitním a hlouběji položeným zdrojům, což vede k vytěžení většího množství materiálu pro výrobu výsledného kovu; požaduje, aby členské státy co nejlépe využívaly odpadní horninu a nahradily jí pokud možno materiál získávaný z původní horniny; je velmi znepokojen v souvislosti s účinností procesu chemického zpracování, jelikož nižší poměr rudy a odpadní horniny znamená vznik většího množství odkališť, a tudíž větší množství odpadů z těžebního průmyslu na každou tunu výsledného kovu;
 27. zdůrazňuje, že s ohledem na přechod EU k oběhovému hospodářství má omezení využívání zdrojů a podpora opětovného používání a recyklace klíčový význam; vyzývá Komisi, aby zvažila stanovení cílů v tomto smyslu, které by vycházely z posouzení životního cyklu;
 28. zdůrazňuje, že hlavní zásadou by mohla být „vyčerpávající“ těžba, ovšem s přihlédnutím k technickým a tržním omezením a k potenciálním nepřímým nákladům, jako je např. stopa CO₂; navrhuje, aby byly odpady z těžby a drcení analyzovány a vytrženy k odstranění s cílem usnadnit jejich pozdější využití;
 29. vyzývá Komisi a příslušné orgány v členských státech, aby dále investovaly do výzkumu a vývoje alternativních funkčních postupů, které by EU zajistily suroviny a druhotné suroviny a předcházely by vzniku odpadů z těžební činnosti;
 30. zdůrazňuje, že historické dědictví v podobě opuštěných zařízení pro nakládání s odpady z těžebního průmyslu by ve střednědobém nebo krátkodobém časovém horizontu mohlo představovat významnou hrozbu pro lidské zdraví nebo životní prostředí; vyzývá Komisi, aby maximálně transparentním způsobem vyjasnila všechny odchylky od směrnice, které schválila členským státům, a nedořešené mezery týkající se historických skládek odpadů a jejich sanace; vyzývá v tomto ohledu Komisi společně s členskými státy, aby navrhly akční plán zaměřený na úplnou rekultivaci těchto míst, s přihlédnutím k příkladům osvědčených postupů a možným výhodám uplatnění koncepce oběhového hospodářství na nakládání s odpady z těžebního průmyslu, a to včetně postupů pro monitorování těchto míst po jejich uzavření;
 31. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.